

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Concio secunda ad clerum in cadem synodo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

ministri sumus sanctæ matris Ecclesiæ? cur non eam ad hoc suum desiderium exequendum iuueamus? quis non cupiat conformari ei? & hunc eundem zelum habere? Non me iam Reuer. sacerdotes audite; sed Deum patrem imprimis audite: an non merito clamat & queritur: [Nunquid ego qui alios parere facio, ipse non pariam? si ego qui generatione cæteris tribuo, sterilis ero?] Ego piscibus, auibus, cunctis animalibus do ut pariant, & species suas conferuent; & ipse filijs carebo? Audite Dei filium ab Ecclesia sua filios duplici nomine repetentem, verbis illis quæ Sephora dixerat Moyfi: [sponsa sanguinum tu mihi es:] non solum ego te, o Ecclesia, creatus, ideoque filios mihi debes; sed è latere meo te in Cruce eduxi, & desponsauit te meo mihi sanguine, vt mihi produceres filios. Audite sponsam ipsam sanctam Ecclesiam, nostram hanc præsertim, acerbissimis lachrymis dicentem: [nunquid ego quæ alios parere facio, ipsa non pariam?] quam multis prouincijs leges ego præscripsi, quas ipsa complexa sunt, & desiderarunt; quam multæ Dioceses constitutionibus meis ac synodis adiutæ, partus ediderunt vberri- mos? Et heu, pro dolor, [ego quæ generationem cæteris tribuo, sterilis ero?] Cruciabitur hæc benignissima mater ad finem vsque sæculi in vniuersum, vt pariat; quandiu enim pariendi tempus erit, parere semper desiderabit; sed nunc præsertim nulla profectò ei esse poterit consolatio, si non verè & cum effectu filios suscipiat ex nostris laboribus, & pariat nostris studijs Christum in nobis, & in populo. Nec consolatur eam, quòd quantum potest curæ & studij adhibeat ad pariendum, nisi partus subsequatur. [Vox enim in excelso audita est lamentationis, luctus, & fletus; Rachel plorantis filios suos; & noluit consolari, quia non sunt.] Quid enim illam iuuet, quotidie synodos, quotidie congregationes habuisse, quotidie mores reformasse, quotidie noua decreta edidisse, vetera iam abolita restituisse; nisi fructum videat operum suorum? Moueant nos, fratres, Matris nostræ iusta lamenta, moueant lachrymæ, moueant clamo-

res; moueant materna illa viscera, ne impietatis arguamur, & ingratitude; illamque consolari studeamus. [Quiescat,] benignissima Mater, [vox tua a ploratu, & oculi tui a lachrymis, quia est merces operi tuo (ait Dominus:) non irriti erunt conatus tui, non sine fructu labores tui, non in vanum cruciaberis; [sed reuertentur filij ad terminos suos;] Concipient iam qui hæctenus steriles fuerunt, & parient; [qui a te procul abierant, iam reuertentur:] Ecce enim ego inebriabo animam sacerdotum pinguedine, & populus meus bonis adimplebitur, ait Dominus.] O magna & inclyta Dei instrumenta sacerdotes, a quibus omnis populorum pendet beatitudo; qui si pingues sint, erunt itidem populi pingues; & secus, si illi inanes erunt & vacui, magnum populis vniuersis imminet paupertatis huius periculum. Faxit Deus Op. Max. vt ita calore repleamur, vt cæteris etiam calefaciendis & succedendis apti reddamur; ita abundet in nobis eius sanctissima gratia, vt & nos ea repleamur; & cæteris etiam de ea copiose communicemus. Amen.

Jerem. 32.

CONCIO II.

Ad Clerum in eadem Synodo.

rdentissimum est, dilectissimi fratres & filij, Ecclesiæ sacrosanctæ desiderium, parturiendi plurimos filios Christo, per quos eius gloria propagetur; nec desunt multa, quæ hoc desiderium maximum augeant.

Verum cum nostræ huius ecclesiæ statum præcipue perpendo, videor mihi eam audire cum fletu & lachrymis lamentantem: [nunquid ego quæ alios parere facio, ipsa non pariam? & ego quæ generatione cæteris tribuo, sterilis ero?] Iusta profectò esset hæc illius cum Domino querela, si ex tot synodis fructum non perciperemus, quem a nobis Spiritus sanctus requirit. Iam neminem vestrum latet, quia nostra hæc Concilia, hæc Synodi, hæc decreta, transgrediuntur maria, transuolant montes, penetrant longinqua Regna & Prouincias;

intran-

infrant remotissimas Ciuitates; ac a gé-
tibus quas nunquam agnouimus, deſide-
rantur, expetuntur, recipiuntur; & ma-
ximo cum fructu ipſi, ea omnia quæ
hinc veniunt, complectuntur. Si ve-
rò hic omnia hæc ſine vlllo fructu ſuc-
cederent; quis dolor, quæ lachrymæ hu-
ius Eccleſiæ? Repeto; quàm meritò di-
ceret: [nunquid ego quæ alios parere
facio, ipſa non pariam? & ego quæ ge-
nerationem cæteris tribuo, ipſa ſterilis
ero?] Ego crucior, vt in filijs meis
tibi, Chriſte ſponſe, teipſum partu-
riam, & cruciatus mei irriti ſiunt; [la-
boro, & in vacuum; fruſtra, & ſine cau-
ſa fortitudinem meam conſumo:] quid
facies magno nomini tuo? taum eſt ne-
gotium, tua res agitur, de tuo honore
tractatur Domine: nunquid ergo ex-
probrabit tibi inimicus in finem? vt
quid hostis tuus perpetuus diabolus glo-
riabitur, quòd plurimos ipſe pariat fi-
lios; tu verò ſine filijs ſterilis perma-
neas? [Ecce ſemen eius permanet cor-
ram eo;] propinquorum turba & nepo-
tum in conſpectu eius; bos eius conce-
pit, & non abortiuit; Vacca peperit, &
non eſt priuata foetu ſuo; egrediuntur
quaſi greges paruuli eius;] & ego ſpon-
ſa tua (proh dolor, & conuulſio) ſterilis
perſeuero. Attendamus obſecro, dile-
ctiſſimi, vt fructificemus, & pariamus,
nè ſteriles ſimus; remoueamus ea quæ
generationem hanc ſpiritualem impe-
dire poſſunt: Ideoque & impedimenta
ipſa, & aliqua eis opponenda remedia
breuiter conſideremus.

Olim Deus per prophetam ſuum ex-
primens, quomodo rebellem ſuum po-
pulum punire vellet, & de eius proter-
ritia pœnas ſumere; de generatione ſecun-
dum carnem loquens, hæc comminaba-
tur. [Ephraim quaſi auis auolauit; glo-
ria eorum a partu, & ab utero, & a con-
ceptu: quòd ſi enutrierint filios ſuos,
abſque liberis eos faciam in homini-
bus;] Quibus verbis plures flagelli gra-
dus, quos & in ſpirituale punitione, ac
ſterilitate animaduertere licet, expreſ-
ſit. Quatuor enim hominum genera ſpi-
ritualis huius partus læticia poſſunt frau-
dari, ac benediſtione illa priuari, qua
ſeruos ſuos Dominus donat; [vt vi-

deant filios filiorum ſuorum, vſque in
tertiam & quartam generationem:]
Aut enim quidam non concipiunt; aut
ſi concipiunt, abortum faciunt; aut pa-
rientes (qui quidem vel perfectum par-
tum edunt & maſculum, aut imperfec-
tum & foeminam) poſt ipſum itatim
enixum partum, eo orbantur; aut cum
iam etiam educauerint, & ad proue-
ctam ætatem perduxerint, periclitatur
partus & perit, & vidui ipſi, ac ſteriles
remanent; quæ quidem omnia, maxi-
ma ſunt Diuina ſigella, & a nobis omni
ſtudio ac diligentia cauenda: Ideoque
duobus poſtremis in diem craſtinum
dilatis, priora duo dumtaxat conſide-
remus.

Loquebatur ſanctus propheta Dei
Dauid de genere hominum reſiſtentiu
ſpirituſancto, & deſcribens eorum con-
tumaciam, ac modum, detexit tres mo-
dos, quibus præcipue reſiſtitur conce-
ptui ſpirituſancti: ſic dicens: [furor
illis ſecundum ſimilitudinem ſerpen-
tis, & aſpidis ſurdæ obturantis aures
ſuas, quæ non exaudiet vocem incan-
tantium, & venefici incantantis ſapien-
ter.] Similes ergo ſunt hi, auerſi a reci-
pienda medicina & fructu, aſpidi, quæ
nè virus ſuum amittat, aurem vnã
terræ apponit, alteri verò caudam ſu-
perponit: Vbi tria notantur; primò con-
ſtans illa & deliberata voluntas non
audiendi vocem venefici incantantis ſa-
pienter; alia verò duo media ad hoc aſ-
ſequendum adhibita, vtriuſque Auris
occluſione.

Tres hic deteguntur modi, quibus ſpi-
rituſancti conceptus ab aliquibus im-
pediuntur: primus verò omnium peſſi-
mus, eſt auerſio ab adminiculis ſpiritu-
alibus a Deo porrectis; cum ſacerdos hor-
ret ſynodos, Chorum, reformationes,
correctiones, diſciplinam, ſtudia, le-
ctiones. Hoc maximum impedimentum
eſt partus ſpirituſalis, tum in vobis, tum
in alijs. O quale peccatum eſt hoc:
quòd Deus vocet, & reuocet; quòd huic
Diœceſi dederit tot auxilia ſpirituſalia,
tot ſtudia, tot lectiones, tot oratoria; &
nos refugiamus hæc, reſpuamus, & hor-
reamus gratias Dei. O peccatorum om-
nium grauiffimum, Diuina benignita-

Ma. 49.
Ioſuc 9.

Iob 21.

Iſa 49.

eis fontem exsiccans; de quo Apostolus cum loqueretur, non potuit siue lachrymis loqui: [Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis (nunc autem & flens dico) inimicos Crucis Christi; quorum finis interitus; quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum qui terrena sapiunt;) qui inquam cœlestia habent fastidio, & auerantur; eis autem terrena solum sapiunt, vilissimum ventrem sibi Deum constituunt, vero Deo reiecto; quorum (ò qualis finis) nempe interitus æternus, mors illa secunda, Animæ inquam deputatio ad cruciatu tam diu duraturos, quam diu regnabit Deus. Hic perniciosissimus est status; & vtinam multi hoc diabolico spiritu non essent arrepti; vtinam multi Sacerdotes sæpe in vnum non conuenirent, & obmurmurarent aduersus tanta auxilia eis exhibita, & prælatis suis non detraherent; dicentes: Quid hoc rei est, bone Deus? quotidie synodi, quotidie congregationes, totas matutinas horas in Choro; totum pomeridianum tēpus in choro itidem, & Gymnasijs, ac lectionibus audiendis; omnia longa, & proluxa; nullum nobis superest tempus ad nostra tractanda, ad nos aliquantulum recreandos; semper arcum intentum retinere cogimur; & qui fieri potest non rumpatur? Indiscreta sunt huiusmodi decreta; Constitutiones hæ non sunt discretionis sale conditæ; peccat prælatus noster, nobis quodammodo inferens mortem. Vtinam, vtinam multa talia, his etiam diebus forte, passim in plateis, in triuijs & quatriuijs, in domibus, forte etiam in hac Ecclesia, non dicerentur a multis Sacerdotibus; de quibus per prophetam Domibus querebatur: [noluerunt attendere, sed auerterunt scapulas recedentes, & aures suas aggrauauerunt, & cor suum posuerunt vt adamantem, nē audirent legem; noluit enim hi intelligere vt bene agant.] Caueant isti Sacerdotes per viscera Iesu Christi, nē de illorum sint numero, de quibus per Ieremiam Dominus dicebat. [Hæc dicit Dominus: stete super vias, & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea;]

Zach. 7.

Ierem. 6.

quæ inquam sint semitæ antiquæ, per quas Sanctissimi illi Sacerdotes primitiæ Ecclesiæ ad Regnum cœlestē festinabant; [& inuenietis refrigerium animabus vestris;] quid enim maiorem vobis posset asserre consolationem, quam si ijs conformaremini, qui nunc sine fine in Cœlo regnant gloriosi? & tamen dixerunt hi: Non ambulabimus. Et constitui super vos speculatores & Episcopum vobis tradidi, qui licet imperfectissimus sit, tamen quantum potest super vos inuigilat, vt imminetia mala a vobis auertat. [audite vocem tubæ; & dixerunt hi: Non audiemus:] hi semper resistunt spiritui sancto, & quis erit huiusmodi resistentiæ finis sperandus? pugnant ingratiissimi vermiculi cum Deo, & quid consequentur? [audite, & cognoscite (ait Dominus) quanta ego faciam eis. Audi terra: Ecce ego adducam mala super populum istum, fructum cogitationum eius, quia verba mea non audierunt, & legem meam proiecerunt.] O qualis spiritus est hic, quàm perniciosus & malus, murmurare inquam de Decretis prælatorum animarum vestrarum, bonum & salutem duntaxat spectantibus. Fortè in sacris literis non reperimus delictum vllum adeo continuatè & grauitè punitum, ac istud. Ceperat educere populū Dominus ex Aegyptiaca seruitute; sic iam hunc ex pristinis quibus detinebatur peccatis & opprobrijs ferè eductum Diuino munere intuemur: sed quia aliquantulo cum labore desertum erant pertransituri, ex dolore laborum stetes in ostio tabernaculi sui, quisq; per familias murmurare cœperunt: [Vulgus quippe promiscuum quod ascenderat cum eis, flagrauit desiderio carniū, sedens & flēs, iunctis sibi pariter filijs Israel, & ait: Quis dabit nobis ad vescendum carnes? Recordamur piscium quos comedebamus in Aegypto gratis; in mentem nobis veniunt cucumeres & pepones, porri que, & caepe, & allia; Anima nostra arida est; nihil aliud respiciūt oculi nostri nisi Man.] O miseri, ingrati Israelitæ; eduxit vos de tam dira captiuitate, & modicum laborem ferre non potestis:

Num. 11.

testis: non agnoscitis tantum Dei in vos collatum beneficium? non recordamini duritiei illorum qui præerant operibus? ergo pisces ibi gratis comedebatis; & non potius singulas panis bucella. (si quas gustabitis) singulis sanguinis guttis emebatis? redire ergo illuc velletis? fastiditis igitur Manna dulcissimum, & iucundissimum. O infelix Sacerdos, cui insipida sunt spiritalia, ipso Manna longè suauiora; infelicissimus inquam, qui recordatur antiquæ illius maledictæ carnis licentiæ, quæ Clerum hunc toti Mundo abhominabilem reddiderat & contemptibilem: & iam nauseat super dulcissimis his cibis, & desiderat pepones, allia, & capas, libidinum, & peccatorum, quibus tunc veluti Sus in volutabro luti inuoluebatur. liberet Dominus Deus pro infinita sua clementia Sacerdotes omnes a tam pernicioso spiritu, quem in populis illis adeo seuerè est vltus; Cum enim illorum voces audisset, [iratus est] (inquit scriptura) & liberet nos Deus ab ira sua; [& accensus in eos ignis Domini, deuorauit extremam Castrorum partem;] & quia carnes expetierant; [sanctificamini (ait) cras comedetis carnes; ego enim audiui vos dicere: quis dabit nobis escas carniū? benè nobis erat in Aegypto; Vt det vobis Dominus carnes, & comedatis, non vno die, nec duobus, vel quinque, aut decem, nec viginti quinque quidem, sed vsque ad mensem dierum, donec exeat per nares vestras, & vertatur in nauseam, eò quòd repuleritis Dominum qui in medio vestrum est, & fleueritis coram eo dicentes: Quare gressi sumus ex Aegypto? Adhuc carnes erant in dentibus eorum, nec defecerat huiusmodi cibus; & ecce furor Domini concitatus in populum, percussit eum plaga magna nimis: Vocatusque est ille locus: sepulcra concupiscentiæ; ibi enim sepelierunt populum qui desiderauerat.] Alias quoque populus ille, a leuitis Core, Datan, & Abiron concitatus, in Moysen consurrexit, & seditiosos omnes aperta terra deglutiuit. In hac autem vltione, [murmurauit omnis multitudo filiorum Israel sequenti die contra Moysen, & Aa-

Num. 16.

ron, dicens: Vos interfecistis populum Domini: cumque oriretur seditio, & tumultus increfceret; Moyses & Aaron fugerunt ad tabernaculum fœderis: Quod postquam ingressi sunt, operuit nubes, & apparuit gloria Domini. Dixitque Dominus ad Moysen: recedite de medio huius multitudinis; etiam nunc delebo eo: cumque iacerent in terra, dixit Moyses ad Aaron: Tolle thuribulum, & haulto igne de Altari, mitte incensum desuper, pergens citò ad populum, vt roges pro eis; iam enim egressa est ira à Domino, & plaga defœuit. Quòd cum fecisset Aaron, & cucurrisset ad mediam multitudinem, quam iam vastabat incendium, obtulit thymiama; & stans inter mortuos ac viuentes, pro populo deprecatus est, & plaga cessauit. fuerunt autem qui percussi sunt, 14. millia hominum & septingenti, absque his qui perierant in seditione Core.] Reuersis item aliis exploratoribus in terram promissionis missis, audita habitatorum eius potentia ac magnitudine idem populus obmurmurauit; quem ideo seua peste punire Dominus volens, precibus verò Moysis ab hoc retardatus; noluit tamen in pœnam, quenquam illorum qui murmurauerant, terram illam intrare, sed omnes in deserto illo mori. Innumera possem ego vobis, fratres, in medium asferre, vnde quàm graue sit murmurationis huius peccatum possetis agnosceretum Dei, & sanctorum verba; tum ad miranda etiam exempla, At vnum hoc sufficiat Mariæ sororis Moysi exemplū. hæc mulier alioqui innocens, & sancta, ac Deo placens, quobiam tamen aduersus fratrem Moysen murmurauerat,

Num. 16.

Num. 19.

Secundum impedimentum innuit serpens, cauda alteram aurem obturans; quæ

quæ verò est huiuscemodi Cauda nisi
 sensualitas atque carnalitas, ecclesiasti-
 ei cordis aures obturâs & os obturâs?
 [Animalis quippe homo non percipit
 ea quæ Dei sunt.] & qui carnalibus for-
 ditatibus immergitur, ineptus fit om-
 nino ad Divina atque spiritualia: om-
 nibus profectò hominibus, sed spiritua-
 li huic militiæ adscriptus potissimum,
 [vinum & mulieres auferunt Cor.]
 Ad quid cum huiusmodi, loqui de vi-
 tæ emendatione, de animarum Zelo,
 de Charitatis conferuando feruore, de
 spiritualibus exercitijs, de studijs? hoc
 est in vanum verba consumere, & in-
 ventum loqui; [qui enim narrat ver-
 bum non audienti, quasi qui excitat
 dormientem de graui somno: Cum dor-
 miente loquitur, qui enarrat stulto sa-
 pientiam; & in fine narrationis dicit,
 Quis est hic?] Et quid mirum, si Di-
 uina tales non gustant, quæ non nisi qui
 Dei spiritum habuerit, gustare vllate-
 nus potest, cuius ipsi sunt prorsus ex-
 pertes; dicente ipsomet Deo, [non per-
 manebit spiritus meus in homine quia
 caro est?] Erat hic Angelorum nume-
 ro adscriptus Sacerdos, Angelicam si-
 quidem debuerat in terris vitam duce-
 re; factus est Caro, factus terrenus, fa-
 ctus immundus, proinde etiam indispo-
 situs redditus est ad recipiendum spiri-
 tum Dei. Miser & miserimus, profes-
 sionem dignitati suæ adeo repugnantē,
 & è diametro contrariam complectēs;
 quid enim magis dedecet Sacerdotem
 quàm vitæ impuritas, & libido? Sacer-
 dotes illi antiquæ legis a deo puri & san-
 cti esse præcipiebantur; & quid requi-
 tur in veris hisce Sacerdotibus, quan-
 do sacerdotium illud vmbra tantum
 fuit & figura huius? de illis dicebatur;
 [Sancti erunt Deo suo, & non polluent
 nomen eius: incensum enim Domini, &
 panes Dei sui offerent;] & quàm san-
 cti debent esse hi, ac puri, qui non incen-
 sum tantum, aut panes, vel animalium
 carnes; sed ipsummet Christi Domini
 corpus & sanguinem offerunt, manibus
 tractant, ore suscipiunt? Et num putabit
 quispiam huiusmodi sacerdos, posse se
 Dei omnia videntis oculos later? im-
 mò & hos non modo in æternum reser-

uat puniendos; sed & in præsentī ple-
 runque acerbissimè castigat, & cæteris
 facit esse exemplo, eorumque turpitudi-
 nes detegit. Id autem verissimum esse,
 ex multis vel hinc comprehendite, vt
 alieno periculo cauti reddamini; quod
 & fide dignorum virorum scriptis in
 vita magni illius serui Dei Macarij ad
 nos vsque peruenit. Erat ante fores Ma-
 carij Sacerdos, cuius totum caput adeo
 excisum & consumptum erat Cancro,
 vt os etiam verticis videretur. Hic au-
 dita Sancti viri maxima fama, & quàm
 multis sanitarum beneficia præstaret;
 ad sanctum ipse quoque accesserat, vt
 curaretur: a quo tamen, cum multos
 dies illic persisteret, nec responsum qui-
 dem habere merebatur. Pro hoc roga-
 tus ab altero Sanctus Macarius, vt suis
 eum precibus adiuuaret, respondit:
 Non est dignus iste curari; hanc enim
 pœnam ex præcepto Dei accepit. Si
 autem vis curari illum, persuade ei vt
 in perpetuum abstineat à celebratio-
 ne Missarum. Cumque ille diceret: Cur
 obsecro hoc fieri iubes? quia (inquit Ma-
 carius) fornicatione pollutus, ministe-
 ria Domini violare consueuerat. Per-
 suasus ergo Sacerdos infirmus de hoc, ad
 Macarium accedens est introductus:
 Cui Sanctus: Credis (inquit) Deum esse,
 cui nihil occultum est? Respondit,
 Credo: Non potuisti (inquit ille) vir-
 tutem Diuinitatis euadere? Respondit
 ille, Non potuit Domine mi. Tunc Ma-
 carius: Si cognoscis (inquit) peccatum,
 & vis euadere istam, quæ propter illud
 tibi Dominus intulit, pœnam, emenda-
 re de reliquo. Quo audito ille proprium
 confessus est Crimen, & de cætero se-
 nunquam peccaturum esse promisit,
 neque sancturum Sacerdotis officio,
 sed inter laicos iam semper futurum.
 Et tunc demum illi manum Sanctus
 imposuit, atque in paucis diebus ca-
 pillorum quoque recuperatione cu-
 ratus, Deumque glorificans, Sancto
 etiam viro gratias referens, videntibus
 cæteris ad propria remeauit. Agnosci-
 te ergo Sacerdotes, quàm graue deli-
 ctum sit Sacerdotis incontinentia & for-
 nicatio, quam Deus adeo seuerè est vlti-
 tus, & Sanctus vir perpetua suspensione

Surius To-
mo j. fo. 60.

Iscl. 22.

Beuinar.

ab

ab officio & administratione Diuinorum myſteriorum multauit; eum ratis indignum vltius Sacroſancta tractare, quæ impariſſimis labijs, & immundiſſimis manibus præſumpſerat ſæpius violare. O Sacerdotes, O miniſtri Eccleſiaſtici, qui negligunt hanc puritatem, quid de illis dicam infœliciſſimis? Rendum eſt potius ſuper huiuſcemodi, quàm loquendum: quomodo non contremiſcunt hi ad Altare accedentes peccatis inquinati, nè multò magis id illis eueniat, quod olim ijs qui alienum ignem adolere præſumpſerant; nè inquam ante ipſum altare repente mortui corruant, terra aperiatur, & eos abſorbeat? [multiplicant hi altaria,] ſed [ad peccandum; facte ſunt eis Aræ in delictum: Oſtias offerent, & (quod ad illòs attinet) de manu illorum Dominus non ſuſcipiet eas.] His, his profecto Dominus dicit: [quò mihi multitudinem victimarum veſtrarum? plenus ſum holocauſtis: quis quaſiuit hæc de manibus veſtris, vt ambularetis in atrijs meis? nè offeratis vltra ſacrificium fruſtra: Incenſum abominatio eſt mihi: Neomeniam, & ſabbatum, & feſtiuitates alias non feram; Calendas veſtras odiuit Anima mea; facta ſunt mihi moleſta; laboraui ſuſtinens.] O Sacerdos, Sacerdos, adſtant illic infinita Angelorum millia, & Dominum venerantur, ac coram eo incuruantur; dæmones conremiſcunt; & tu foetidiffimus, non dubitas accedere ante talem maiestatem, & tam familiariter Deum ipſum tractare? nec vereris, nè, quod illi qui ad nuptias intrauerat veſtem nuptialem non habens factum fuit, tibi quoque id fiat, vt ſcilicet tortoribus tradaris, in tenebras exteriores ligatis manibus & pedibus conijciendus? Sed hac de re vltius verba facere, præ dolore, & tantæ audaciæ horrore impediò: Cogitent hæc intra ſe ſinguli; ij præſertim ad quos ſpectant, ſi qui forte hic adſent; quod Deus auertat.

Tertium ſequitur quod Conceptum ſpiritualem impedit; hoc autem innuit ſerpens alteram aurem in terram declinans, & ſic occludens: hoc in propoſito noſtro Auaritiam ſignificat: Cor enim

hoc in terra poſitum, obſtruit aures ſpirituales nè audiant verbum Dei: Ideo meritò Apollolus, hanc [malorum omnium radicem eſſe] commemorat. hæc, omnia quibus immiſcetur, coinquinat; hæc Miſſas, hæc Choros, hæc prædicationes, hæc funeralia maculat, cum propter cupiditatem & Auaritiam fiunt. Quàm multi Sacerdotes, ſunt alias boni, modeſti, integræ vitæ, ſtudioſi, exemplares; ſed hæc maledicta tenacitas & Auaritia, eos Deo & populis ſuis reddit exoſos; ac eorum vitæ & prædicationibus omnem adimit fidem? Nec eſt quòd dicat quiſpiam; ego Auarus non ſum, quia aliſina non rapio, quia fœnora non exerceo, quia contractus illicitos minime facio; nèque enim in his ſolis Auaritia conſiſtit; ſed plurimas habet radices, & ad alia multa ſe extendit. Ideo propheta: [omnes (inquit) in viam ſuam declinauerunt; vnusquisquè ad Auaritiam ſuam; a ſummo vſque ad nouiſſimum.] Alij Miſſarum obligationibus plurimis ſe onerant; quas nec poſtea perſoluunt: Alij Chorum lucritantum gratia frequentant: Alij ſordidiſſimi funeralium mercatores videntur. O ſi Eccleſiæ & Altaria loquerentur, O ſi Eccleſiaſtica bona, prædia, Campi, voces emitterent; quàm multas audiremus querelas? Arbitror equidem ſic loquerentur; Nos alienata ſuimus, & diſtracta; nos inculta derelicta, vt Sacerdotum agnati ditarentur: Nos nuda & inornata permanemus (dicerent Altaria) vt Sacerdotum conſanguinei & agnati luxurientur: Nos horridæ iacemus, (dicerent Eccleſiæ) & vndique impluimus; & factæ ſumus in deſolationem; & congerit in Arcam Sacerdos, quæ in nobis tenebatur impendere. Hæc & ſimilia profecto dicerent, & magnis vocibus a Deo ſuper huiusmodi vltionem expoſcerent. Hæc Auaritiæ peſtis omnia contaminat; vbi enim eſt Sacerdotis theſaurus, illic eſt & cor eius; vnde in congerendis ſolum pecunijs Cor habet: in animarum vero Cura, in Diuinis negotijs tractandis, [factus eſt Bphraim ſicut Columba non habens Cor;] cor enim in Arca, vel in marſupio habet incluſum. Hoc ſolo ſ-

ne Sacerdotium miser suscepit, vt dicitur, vt parentes ex inopia subleuet & nepotes: Ideo loquere illi quantum vis de munere ipsius, de animarum salute; conuoca hunc ad synodos; decreta illi præscribe; nulli horum Cor adhibet; sed dormienti, aut Cadaueri, vel statux loqueris; aggrauat enim illius Cor dira Cupiditas. Quod quale pondus & quam graue esset, cum agnosceret Dominus, nil mirum si adeo discipulis suis suggerebat: [Attendite nè grauentur corda vestra crapula, & ebrietate, & curis huius sæculi.] Sed & quod peius quoque est, iam verificatum videmus, quod dixerat sapiens: [confiderans, reperi & aliam Vanitatem sub sole: Vnus est, & non habet secundum; non filium, non fratrem; & tamen laborare non cessat, nec fatiantur oculi eius diuitijs; nec recogitat dicens, Cui laboro? & fraudo animam meam bonis?] de omnibus his conqueritur Dominus dicens: [quid est, quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa?] Immo & ostendere volens neminem horum aptum esse aut dignum ministerio Ecclesiæ, fecit alias flagellum, & eiecit omnes tales de templo; & cathedras vendentium atque ementium subuertit.

Agnoscite, agnoscite fratres, quam digna res sit Sacerdotium, & nolite dignitati vestræ tantam iniuriam inferre, vt ei finem statuatis. Anaritiam: quin potius imitami sanctissimos Sacerdotes, qui nil magis quam pecuniam contempserunt; quorum Domus erant aperta omnibus; quorum penu omne patebat pauperibus: quibus si procurator rationes afferret, nihil accepti vel expensi videbant amplius, quam quid deesset, aut superesset; indignum omnino rati, vt qui animarum quæstui præfecti essent, sederent ad calculos.

Sed vltius progrediamur: Impedit 4. conceptum spirituale, si sit homo, omnibus exterioribus expositus, absque vlla sui custodia vel circumspectione; tales enim, sicut & impudicæ mulieres, quæ multis expositæ, de nullo generant filios; sic & hi Diuinum semen nunquam apprehendunt, nec de eo concipiunt.

Scitis qui sint huiusmodi? Ij inquam, qui vix Choro egrediuntur, vix a celebratione Missarum & diuinorum officiorum cessant; ac statim laicis commiscuntur, sæcularibus colloquuntur, in plateis vnà cum ceteris è populo consistunt, per vicos & vias vagantur. O Ecclesiasticus status, tanta olim etiam in veteri lege in te requirebatur tui custodia, tanta a populo segregatio; & quæ isthæc tui dissimilitudo est, vt te iam nobis considerantibus, tuique conseruationem inquiringibus, sicut populus, sic & Sacerdos appareat? O Sacerdos, O Sacerdos, meministi ne, quod paulò ante coram Deo summo astiteris, quod pro te & pro populo preces & sacrificia obtuleris? quod in manibus Dei filium habueris, contrectaueris? quod eum intrà labia, os, & stomachum susceperis? O Sacerdos, ò Sacerdos: O labia, ò labia; O manus, ò manus; O pedes, ò pedes: & quid nunc de vobis tam indignum video? O quam parum agnoscis statum tuum & dignitatem: [Egredere, egredere,] de ministerio Templi, quia non es dignus Ecclesiæ deseruire, tanta te dignitate ornatum, sic vilissimis quibusque hominibus contemptibilem reddens; [& abi post vestigia gregum tuorum;] Esto & tu laicus, ne vltra ante tantum Dominum præsumas accedere; te enim magis decet gregum aut caprarum custodia, quam Deo in tam nobili, & Angelis etiam ipsis suspiciendo munere deseruire. Moyses ex solo Dei colloquio, adeo splendidus, & cornuta facie descendeat, vt populus in eum non sustineret aspicere; & tu, qui non a colloquio simpliciter Dei descendis; sed ipsum adhuc Deum gestas in faucibus, in vtero, in teipso; toti populo fabula efficeris? Intoleranda profectò sunt hæc, & quæ me in maximam Diuinæ patientiæ ac longanimitatis admirationem inducunt. Admirabatur adeo populus, quando precibus suis & inuocationibus Elias ignem è cælo detraxit, qui ligna, & victimas, & aquam circum Altare existentem conflagrauit: Sed quid hæc sunt, cum tanto mysterio, quod tu præ manibus tractas, comparata? cum tu Deum

Deum ipsum, verbis tuis è cœlo in manus tuas attrahis; qui panem & vinum in sui corpus & sanguinem transformat & tamen non modò te populis admirabilem non reddis, sed velut vnus è populo, immò quandoque popularibus vilior haberis? Proh dolor: [Quomodo obscuratum est aurum, lapides sanctuarij, quomodo dispersi sunt in capite omnium platearum;] hi inquam viui lapides, hi Dei ministri tam nobiles, hi Dij, quomodo facti sunt vilissimis hominibus viliores. Quam multa hinc deinde in Animarum Cura & regimine sese offerant impedimenta, ex pessima hac cum laicis familiaritate & conuersatione manantia. Quid est quòd postea conqueraris, quòd tibi non obediant populi, quòd te non reuereantur, quòd dignitatem tuam contemnant; si tu ad hoc inuitos illos, capillis (vt dici solet) attraxisti; si primus ipse hoc fecisti; hac quippe pœna ignorantiam talium Sacerdotum Dominus punire consuevit: [propter quod (inquit enim) & ego dedi vos contemptibiles, & humiles omnibus populis:] hæc ruina est Ecclesiastici status, hoc detrimentum Ecclesiasticæ dignitatis & honoris.

Malach. 2.

Gen. 39.

Erat Ioseph pulchra facie, & decorus aspectu: post multos itaque dies iniecit Domina sua oculos suos in Ioseph, & de impudicitia eum tentauit, dicens; [Dormi mecum.] Qui nequaquam acquiescens operi nefario, dixit ad eam: [Ecce Dominus meus omnibus mihi traditis, ignorat quid habeat in domo sua; nec quidquam est quod non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi, præter te, quæ vxor eius es: quomodo ergo possum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum?] O si hæc verba nos sæpè consideremus; si meminissimus, quanta & quàm magna in manibus nostris posuerit Dominus Deus; quantam istiusmodi consideratio vim haberet, ad nos impellendum, vt vitam Ecclesiasticis hominibus dignam duceremus: Quid non posuit in manu mea Dominus, quando proprium filium suum Vni genitum sibi coeternum & coequallem posuit? In manu mea posuit thesauros suos omnes, Sacramenta, & gratias; po-

suit animas, quibus illi nihil est carius, quas sibi ipsi prætulit in amore, quas sanguine suo redemit; in manu mea posuit cœlum, quod & aperire & claudere cæteris possum, animas ligando, siue soluendo; quomodo ergo a deo ingratus esse potero tantæ dignationis & dilectionis, vt peccem contra ipsum? vt illius honorem offendam? vt hoc corpus, quod suum est, inquinem; vt hanc dignitatem, hanc vitam eius obsequio consecratam maculem? vt Os istud, quod Christum quotidie suscipio, profanem? vt has manus, Christi corpori tractando dedicatas polluam? Vitam hæc, fratres, diligenter & sollicitè nobis semper ob oculos versarentur; quæ cautè ambularemus in vocatione in qua vocati sumus; quomodo spiritu Dei replemur, & Christum non modò in nobis, sed & in cæteris omnibus conciperemus.

Sed iam aliqui fortè conceperunt; tamen impediuntur parturire: Multi in hac synodo bona desideria concipient, audientes quæ sui muneris sint partes: spargit Deus liberalissimè semen suum istis non inutiliter, nam illud suscipiet, intra se sic firmissimè statuentes: Quid ago? quid moror, quin dignitatem meam agnosco? iam vitam emendare delibero, & mores corrigere. Hic ipse conceptus est tam a Deo optimo maximo expectatus, & hæcenus à nobis susus explicatus: sed non sat est concepisse, nam parere etiam oportet; plerumque enim abortus subsequitur conceptum, & non prodit in lucem. Multa siquidem partum impedire possunt.

Nam primò maximi dolores partum ipsum comitantur; quod & Dominus est confessus dicens: [Mulier cum parit, dolorem habet,] & de ipsamet Sancta Ecclesia dixit Ioannes, [quia clamat parturiens, & cruciatur vt pariat.] Et profectò maximus dolor est, cum partus a visceribus & Venis, ac ab ipso met Corde disungi ac separari videtur; & adeo magnus, vt viscera ipsa discerpi ac dilacerari videantur. Et profectò hoc in Ecclesiasticis hominibus est maximum pariendi impedimētum; hinc grauissimi dolores proficiuntur atque

atque cruciatus; à separatione videlicet hac à parentibus; ab agnatis & cõsanguineis: hic grauiſſimus labor est & angustia, quæ difficillimum reddit partum spiritualement; & tamen oportet, Diuino seruitio mancipatos, affectu ab his omnibus maximè abesse, qui Domini Arcam sunt in seipsis portaturi; Christum videlicet, Deum ipsum, ac Diuinitatis arcam; in huius siquidem figuram, Væcæ ducentes Arcam in Bethſames, quamuis haberent vitulos lactentes domi reclusos, recto tamen itinere mugientes abierunt, ad nullam partem desistentes: hæc reticula est continens foetum, quam tamen disrumpi oportet, etiam cum sanguinis effusione. Ideo in sacris scripturis hac separatione Deus seruos suos ad maxima quæque & heroica facta præparare solebat: sic Abraham primùm cum præcepisset: egredere de terra tua, & de domo Patris tui; eum ad proprium filium, in quo tam multas repromissiones acceperat sacrificandum induxit. sic & de summo illo sacerdote Melchisedec Apostolus scripsit: Hic enim Melchisedec Rex ſalem, Sacerdos Dei summi, qui obuiauit Abraham regresso à cæde Regum, & benedixit ei; cui & decimas omnium diuise Abraham: primùm quidem qui interpretatur Rex Iustitiæ; deinde autem & Rex ſalem, quod est, Rex pacis; sine patre, sine matre, sine genealogia; neque initium dierum, neque finem vitæ habens; assimilatus autem filio Dei. Est quidem acerba admodum huiusmodi disunctio ab agnatis, sed est adeo necessaria, vt ad hanc ipsam faciendam Dei filius in terram descenderit, de eaque loquens sic dixerit: Nolite putare quoniam pacem veni mittere in terram: non veni pacem mittere, sed gladium; veni enim separare hominem aduersum patrem suum, & filiam aduersum matrem suam, & nurum aduersum socrum suam, & inimici hominis domesticum eius. O quam dura separatio est hæc, à qua ipsa natura adeo abhorre videtur; Veruntamen Deo multò magis, quam ipsi naturæ debemus. Hanc non modò verbis, sed etiam factis Christus Dominus docuit in primis, &

Pars III.

tam apertè professus est; sæpè cum ipsamet matre, quam tamen vnice diligebat, cuique subditus erat; apertissimè tamen ostendit, se potestate miraculorum non vsurum ad voluntatem matris secundum carnem, sed Patris tantum cœlestis à quo fuerat missus; cum in nuptijs, dicenti, Vinum non habent, respondit, Quid mihi & tibi est mulier? nondum venit hora mea. O vtinam sic & Sacerdotes agnatis & parentibus dicerent: quid vobis nobiscum? quid cum redditibus nostris? non hos pro vobis accepimus, sed pro pauperibus iuuadis, ac nostro victu. Alias itidem Dominus, diu in templo conquistus à parentibus: quid est (inquit) quoddam quærebatis? nesciebatis, quia in his quæ patris mei sũt oportet me esse? sic & cū foris staret quærentes se: quæ (ait) est mater mea, & qui sunt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos dixit: Ecce mater mea, & fratres mei; quicumque enim fecerit voluntatem patris mei qui in cœlis est, ipse meus frater, & soror, & mater est. O beatum Sacerdotem illum qui sic cum suis tractat.

Beatissimus ille Laurentius Iustinianus primus Venetorum Patriarcha, vt in omni virtutum genere excellens, ita & in hoc maximè præstitit: primùm namque illi de pecunia institutum fuit, vt nullum penitus sibi cum fratribus esset commercium; quia nihil existimauit ad amorem suæ plebis conclinandum, fidemque comparandam efficacius, quàm sit tolleretur prorsus omnem ex animis omnium hac de re suspicionem. A qua vt longius abesset, cum Leonardus frater aliquando pauperem elemosynam petentem Laurentio commendasset: Vade (inquit ille) & responde Leonardo meis verbis, vt tibi ipse subueniat, postquam à Domino habet, vt de suo dare possit. Hunc ipsam Sanctissimum Præsulem orauit aliquando Consanguineus eius non ita pauper, vt pecunia cum iuaret in filia dotem: Respondit Laurentius: Considera quæso frater: si parum dederò, non est quo opus habes; si multum, defraudabo multos, vt vni satisfaciam; & præterea quidquid illud est,

G

est,

est, quod est, ad cibos potius pauperum, quam ad intortos crines, aut margaritas, ab Ecclesia traditum est: Igitur ignosce, si dare non possum. Inelytus hic Christi discipulus, domo fraterna & materna, ex quo Religionem intrauerat, semper abstinuit; nec ad fratres grauisimè egrotantes vnquam accessit, nisi quo die ostendebat ei Dominus illos esse morituros: Sed vniuersa hæc tractatio huius impedimenti amouendi, nempe rescindendi carnalis agnatorum affectus, egregio illo Moyse facta & leuitarum, quod à natura humana adeo videtur abhorre, concludatur. Edificauerat populus ille, toties Deo rebellis, & beneficiorum inhiemor, sibi Vitulū Aureum, cui Diuinos honores tribuebat, ipsumq; pro Deo habebat; hoc, cum moriente Domino, vt descenderet, Moyses vidisset, stans in porta Castrorum, ait (ne que enim castra illa nefando Idololatric facinore polluta, fortè ingredi voluit) ait igitur: [si quis est Domini, iungatur mihi. Congregatiq; sunt ad eum omnes filij leui: Quibus ait: Hæc dicit Dominus Deus Israel: Ponat vir gladium super femur suum. Ite & redite de porta vsque ad portam per medium castrorum, & occidat vnusquisque fratrem, & amicum, & proximum suum. Feceruntq; filij leui iuxta sermouem Moyse: Cecideruntq; in die illa quasi viginti tria millia hominum. Et ait Moyses: Consecrasti manus vestras hodie Domino, vnusquisque in filio, & in fratre suo, vt detur vobis benedictio:] vbi gloriolus Pater noster Ambrosius: [quod (inquit) occidi fecit à proximis proximos Moyses, filios à parentibus, à fratribus fratres; præceptum euident, quia præferenda est Religio necessitudini, pietas propinquitati: ea est enim verà pietas, que præponit Diuina humanis, perpetua temporalibus: Vnde & ipse Moyses ad filios leui dixit; sanctiora. n. ceteris; ad hoc munus eliguntur ministeria leuitarum quorum portio Deus; nesciunt enim suis parcere qui nihil suū norunt; quoniam sanctis omnia Deus est: Ideo & Moyses morti propinquus tribui huic benedicens, egregij huius illorum animi meminit, pro quo & ipse

singulariter benedixit, dicens: qui dixit patri suo, & matri suæ: Nescio vos, fratribus suis, ignoro illos; & nescierunt filios suos.] O vtinam hic Sacerdotibus omnibus & Ecclesiasticis hominibus spiritus inesset, vt profectò inesse deberet: quos enim ipsi habent parentes, nisi Deum? qui cum militiæ Clericali primùm adscripti sunt, publice professi sunt: [Dominus pars hereditatis meæ, & Calicis mei; Videte quid sancti omnes fecerint, quorum innumera hæc in re exempla commemorare possem; sed inter cetera, Sanctissimo cuidam Christi Athletæ, Petro Aulano nomine, præses cum dixisset: Parentes habes? ille respondit, non habeo: subiunxit præses: mentiris, audiui enim te habere parentes: ille rursum respondit: In Euangelio mihi præceptum est, omnia denegare, cum ad eius nominis venero Confessionem. Hinc magnus ille Basilus in egregia illa Oratione in 40. martyres, hoc apertissimè ostendit; [Quoniam (inquit) qui laudant ceteros, ex Mundi huius rebus materiam vsurpare solent: quibus autem Mundus Crucifixus est, quomodo ex eo quidquid quod ad laudem faciat, mutuari poterit? Non erat his sanctis vna Patria; alius aliunde venerat: Quid igitur, sine Patria dicemus eos? aut Orbis Cives? sicut enim in symbolorum collationibus, que oblata sunt, communia existunt omnium conferentium; sic & in his Beatis, cuiuslibet Patria communis omnium erat; & omnes è diuersis terrarum locis, tanquam ex vno duxerunt omnia communia: sed quid opus terrestres memorare Patrias, cum liceat que iam illis vera sit Patria nosse? Patria igitur horum martyrum, Dei Ciuitas est; cuius auctor atque conditor ipse Deus. Hæc est superna Hierusalem, que libera est; que est mater Pauli, & omnium ei similium. Genus autem humanum aliud alij: genus autem spirituale vnum omnibus omnino: Communis namq; eis pater Deus, & fratres omnes, non ab vno & vna descendentes, sed ex adoptione spiritus in vnam concordiam inter se per charitatem conuenientes: Vtinam fratres, hæc

Deut. 34

Surius:
Tom. 2.

Heed. 32.

Cor.

Corda nostra penetrarent; vt agnosceremus, quàm ab effectu hoc carnali nos serungi oporteat; relinqueremus profectò lites, negotia tēporalia, & tam multa, quæ omnem destruant administratiōnem spiritualement, quæ Charitatem minuunt, & plerunque tollunt. O si conscientiam tuam auscultares Sacerdos; quàm multa tibi mala ab agnatis tuis prouenire cognosceres; quàm verum esse comperires quòd inimici tui, sunt domestici tui. quoties propter agnatos, aliorum peccata dissimulas, & presertim potentiorum? quoties muneri tuo dees? quoties ministerium tuum non implet? quoties mercenarius es? quoties veniente lupo, accedente aliqua contra dictione, relinquis oues & fugis, nè odium concilies parentibus, nepotibus agnatis? quoties domi tuæ alis consanguineos seditiosos; qui hoc efficiunt, vt & tu talis ab ouibus tuis existimeris: & omnem vitæ ac prædicationi tuæ adiunt auctoritatem? Immo tales Sacerdotes (mihî credite) plerunque sunt ipsorummet nepotum, & agnatorum suorum ruina atque calamitas; nutriunt enim ipsos Christi patrimonio, quod illi dum habent, otio sese tradunt, inertes remanent & ignaui, officium nullum, aut exercitium, quo sibi victum comparare possint, volunt addiscere, quia de bonis Ecclesiæ impinguntur: moritur Sacerdos, venit successor, cedere illi coguntur Ecclesiæ redditibus; & domo, & simul ac semel Sacerdote priuantur, & victu, ac vestitu, & inertes ac ignaui cum sint, mendicare coguntur. Vultis aperitissime agnoscere (& hic de affectu hoc agnatorum loqui concludam) videte, quoniam nec de eorum morte, aut calamitatibus; & flagellis, dolere; immò nec doloris signum vllum ostendere Sacerdotibus permittitur, dolentibus tamen & lugentibus ceteris omnibus. sic combutis, igne cælitus misso filijs Aaron, qui alienum ignem thuribus composuerant, sublitur: [locutusq; est Moyses ad Aaron, & ad Eleazar, & Ithamar filios eius: Capita vestra nolite nudare, & vestimenta nolite scindere, ne forte moriamini; & super

Leuit. 10.

omnem cætum oriatur indignatio. Fratres vestri, & omnis domus Israel plangent incendium quod Dominus suscitauit; vos autem non egrediemini fores Tabernaculi, alioquin peribitis: Oleum quippe Sanctæ Vnctionis super vos est. Disrumpenda est igitur omnino reticula hæc, fratres, vt partus hic adeo desideratus in lucem producat.

Aliud impedimentum huius qui pretenditur partus, sunt peruersæ malorum Sacerdotum conuersationes. Vtinam multi tales non reperirentur, qui non modo bonum ipsi facere nolunt, sed & ab eo ceteros distrahunt, dicentes; quid facitis? ad quid tot reformationes? ad quid tot constitutiones? [Vx (inquit huiusmodi Sacerdotibus propheta) Vx (inquam,) qui dicit patri quid generas? & mulieri quid parturis? sunt huiusmodi homines homicidæ seuerissimi, qui non modò partus plurimos in aliorum vteris necant, sed & cum factibus ipsas matres dirè enecant, diuinam profectò in se vindictam experituri atrocissimam; sunt enim hæ animæ quas ipsi enecant, Christi sponsæ, quarum mortis erit ipse vltor seuerissimus: sic enim in exodo Dominus præscribebat: [si percusserit quis mulierem prægnantem, & abortiuum quidem fecerit, sed ipsa vixerit; subiacebit damno, quantum maritus mulieris expetierit;] & quis damni huius magnitudinem exprimat, cum infinitum sanguinis pretium huiusmodi homicidæ profuderit? & quàm horrendum est sponsi huius arbitrio puniendum relinqui, qui sponsam illam sibi proprio sanguine adiunxerat? [Sin autem,] Dominus subdit, mors eius fuerit subsecuta, hoc est cum foetu mater interierit, reddet animam pro anima:.] Hoc & experimento cognoscite. Phærao crudelissimus tyrannus, infælicium Israelitarum masculos filios a quibus suffocauerat; & ecce quia ad penam stetit talionis, & reddidit animam pro anima; ingressus enim ipse cum omni exercitu suo, & equis, & curribus Mare, reduxit super eos Dominus aquas maris; & quod alijs illi intulerant, hoc ipsi maximo cum dama-

no pati compulsi sunt: Vx, Vx, Sacerdotes, huiusmodi ille per quem scandalum venerit; Vx illi qui à bono cæteros deuiauerit: Mementote filiorum Heli; illi adeo grauitè, & tam diuersimodè Deum offenderant; & tamen cum eorum omnis vita describatur à Spiritu sancto, cæteris quasi non considerandis, omissis, de hoc solo dicitur, quòd erat peccatum puerorum grande nimis, quia detrahebant homines à sacrificio Domini.

Est tertium quod maximè impedit partum; quòd & Ezechias cum lacrymis lamentabatur: venerunt filij vsque ad partum, & non est virtus pariendi: hoc impedimentum est debilitas viri, siue ex infirmitate, siue etiam ex malis habitibus, coniuncta frequenti occasione & arte hostis Diaboli, & neglectu mediorum quæ roborare possunt. Concipit spiritualiter Sacerdos; portat Conceptum; cum peruenit ad tempus pariendi, non est virtus; sic perditur totus fructus, frustra est in vtero asseruatus conceptus: hoc illis accidit, qui sese negligunt medijs illis adiuuare quæ ad vires resumendas & confirmandas proponuntur. Samus quidem omnes debiles (fateor) sed tradidit nobis media Dominus Deus, quibus, si velimus, facile iuuari possimus. Vellet quidem Sacerdos ille, quam à se requiri agnoscat vitæ integritatem habere, continens esse, & Angelicos (vt par est) mores referre; sed nõ deliberat ad hoc media suscipere; ieiunare, orare, fugere malorum conuersationes, ac noxias & periculosas familiaritates. Conqueritur ille, quòd cum Chorum intrat ad psallendum, cum ad celebrandam Missam se confert, mille statim eius animo occurrunt, quæ illum à Deo distrahunt; sed antequam in Chorum accedat hic, aut ad Missam, quid fecit in Sacrario? quomodo se disposuit? quæ ad attentionem seruandam media sumpsit, & adhibuit? certè vana plerunque colloquia, secularia, & vtinam non etiam iurgia, distractiones, & peiora: scilicet, his animus iuuatur ad perfectandum attentè in Diuinis laudibus?

Erras profectò miser, & toto cælo erras, si te excusationem apud Deum à distractionibus tuis, quibus provide-re poteris si voluisses, inuentum existimas; qui etenim imparatus ad orationem accedit, an neleitis quoniam ipse Spiritu sanctus dixit, est quasi qui tentat Deum? Egrederis è Choro Sacerdos; vis te doceam quomodo proficias de virtute in virtutem; & si iam in Choro attentus fuisti, quomodo alia vice attentior sis futurus, & obsequium tuum Deo magis acceptum? audi quid dico. Si Diuini amoris igniculus aliquis in te accensus iam est, noli illum statim prodere, noli in ventum exponere; oculos tene cibatum nè frigescat, & calorem amittat; fuge, hoc est, quantum potes, distractiones; remane cum Deo collectus, vana colloquia denita: & sic maiores in dies vires habebis ad pariendum in te & in cæteris Dominum Iesum. Alioqui si media non adhibueris, nisi vires procuraueris, semper sterilis eris; & licet concipias in vtero, abortum tamen facies, & parturire non poteris. Tui munus est predicare & docere? Rude, & ijs incumbe quæ ad munus hoc ritè peragendum sunt necessaria; fac ipse in primis, vita & moribus prædices; nè te aliud dicentem, aliud verò facientem videntes, super verbis tuis subsannantes, huc & illuc caput moueant. Curam geris animarum? noli idcirco tui ipsius curam negligere; nec te tam liberaliter cæteris tribuas, vt tui nihil tibi super sit; nam & te animarum quibus præses, meminisse quidem oportet; ita tamen vt tui non obliuiscaris. Intelligite fratres, nil æquè Ecclesiasticis omnibus viris esse necessarium, ac est Oratione mentalis, actiones nostras omnes præcedens, concomitans, & subsequens. Psallam (inquit propheta) & intelligam. Si Sacramenta ministras, ò frater, meditare quid facis; si Missam celebras, meditare quid offers; si psallis in Choro, meditare cui & quid loqueris; si animas regis, meditare quomodo sanguine sint lauatæ: & omnia vestra sic in Charitate fient: sic difficultates omnes, quas innumeris in dies

in dies experiamur necesse est (in hoc si quidem positi sumus) facile vincere poterimus; sic vires habebimus parturienti Christum, & in nobis, & in alijs. Sic Paulum imitabimur, qui nihil vnquam omisit, quod facere potuerit ad Animarum procurandam salutem. Sic cum Augustino Sanctissimo, quando coram seuerissimo Iudice Christo, astantibus Angelis omnibus, & Sanctis, ad rationem reddendam vocabimur, maxima cum animi fiducia, & cordis nostri letitia, intrepidè dicere poterimus: [Domine, scis quia dixi; scis quia non tacui, scis quia ex animo dixi, scis quia fleui cum dicerem, & non audirer. Eia igitur fratres, Deus adèd in vos liberalis & beneficus, tam ardenti desiderio hunc à vobis partum expectat: Sancta mater Ecclesia, quæ vos tanta dignitate decoravit; tam clamat & cruciatur vt pariat: nolite Deum Opt. Maximum desiderio suo frustrare, nolite matris vestræ Cruciatu irritos facere, nolite vobis ipsis tantam iniuriam facere, nolite filijs vestris adeo immites apparere; sed forti, sed constanti, sed prompto animo, Divini verbi semen excipite; vtramque aurem aperite; nolite dare locum in vobis Concupiscentiæ, aut Avaritiæ; Cor vestrum & omnes sensus vestros diligentissimè custodite, vale dicite parentibus, nepotibus, agnatis propter Deum, & eius Iustitiam, malorum hominum conversationes fugite, & pravis eorum sermonibus ac dissuasionibus aures ocludite; media omnia tam copiosè & liberaliter vobis in dies procurata atque proposita complectimini, Vos ipsos iuuate, Orationibus, meditationibus, & sanctis alijs institutis, partus hos abundantissimos procurate: & quod populo illi olim p. prophetâ Dominus dixerat, hoc vos relicta litera quæ occidit, spiritui tantum adhærentes, facite. [Accipite vxores, & generate filios, & filias; & date filijs vestris vxores, & filias vestras date Viris; & pariant filios & filias, & multiplicamini ibi, & nolite esse pauci numero.

Jerem 9.

Pars III.

CONCIO III.

Ad Clerum in Synodo diœcesana XI.

Clamar parturiens, & cruciatur vt pariat,] dixit Ioânes in Apocalipsi de muliere, de qua adhuc pergimus dicere. O quis dolor, O quæ clamor Ecclesiæ Sanctæ. Clamat, & coram Deo orationibus, & coram vobis per os meum, Diuina vobis verba pronuncians. Videor mihi eam sponso suo Domino Iesu Christo audire dicentem, quæ olim viro suo Iacob dixerat Rachel: [da mihi liberos, alioquin morior: adeo sum desiderans pariendi, adeo sterilitatem hanc horreo, vt nisi tu Christe subuenias, & filios mihi plurimos des, iam iam sim moritura. Hic est Spiritus matris nostræ amantissimæ, in quo potissimum hic sumus congregati; hunc & vt nos habeamus, in primis desiderat. Sperandum mihi est Charissimi fratres, quod inter tot altissimas voces, inter tot lacrimas, matri Ecclesiæ multi compatiens, tam multiplicibus gratijs nobis à Deo liberissimè communicatis minimè ingrati, Diuini verbi semen fecundissimum intra sese receperint; Charitatis illud ardore calefecerint, ac fouerint; & tandem intra cordis sui secreta & vterum Christum conceperint; senserint plurimi maximas in animo suo commotiones excitari, & maximam quandam flammam incendi: sed quid tum? quid erit de nobis? num nobis à Domino dicetur, quod olim illis à Domino per Isaiam fuit prædictum, quod ceperimus ardorem, & parituri sumus stipulam? Iam sumus inflammati, & ardentes, iam partui proximi; sed cum pariendi tempus accesserit, num pariemus stipulam? num languidi erimus & tepidi? O dilectissimi, non hic est finis Ecclesiæ, non hoc eius adeo vehemens desiderium: filios desiderat, vult partus in lucem prodeat; non ei sat est, habeamus bona desideria, sed operibus quoque cupit ea proferamus in mediū: ideo [clamar parturiens;] hic suorum laborum, dolorum, atque cruciatuum præcipuus est scopus.

G 3 Hac